

CONCEPT GEZAMENLIJK UITVOERINGSPROGRAMMA ONTWIKKELAGENDA

Staatsbosbeheer

Recreatieschap Midden Delfland

31 maart 2017

INLEIDING:

In dit document geven Staatsbosbeheer en het Recreatieschap Midden Delfland gezamenlijk uitvoering aan het verzoek van de Staatssecretaris van Economische Zaken (brief van 14 december 2016 aan de directeur SBB om een Uitvoeringsprogramma voor te dragen voor het stimuleren van de verdere kwalitatieve ontwikkelingen binnen het werkingsgebied van het Recreatieschap. Met dit uitvoeringsprogramma zal de uittredingsvergoeding van € 2 miljoen, die het Rijk aan Staatsbosbeheer heeft toegekend, worden besteed.

Staatsbosbeheer heeft in Midden Delfland 1100 hectare groengebied in eigendom, waarvan ongeveer 500 hectare in erfpacht is uitgegeven aan het Recreatieschap. Vanaf begin dit jaar voert SBB ook het beheer uit voor alle gronden van het Recreatieschap: in zijn totaliteit ongeveer 1400 hectare groen.

BESTEDINGSKADER:

Bij dit uitvoeringsprogramma is rekening gehouden met de **uitgangspunten welke de Staatssecretaris** in zijn brief van 2 december 2016 aan de Midden-Delflandraad van het Recreatieschap Midden-Delfland heeft benoemd:

- *Het uitvoeringsprogramma betreft een mix van projecten (dus niet één project)*
- *Het geld wordt niet ingezet voor het beheer van de 600 hectare van Staatsbosbeheer*
- *Een eventueel iconisch project mag niet het hoofdbestedingsdoel zijn*

Voorts benoemt het **Recreatieschap als Uitgangspunten:**

“Selectie van projecten die voor het deelgebied Central Park opgenomen zijn in het UP Hof van Delfland. Het is mogelijk projecten te selecteren die al cofinanciering hebben gekregen van de provincie maar niet het hele gevraagde bedrag hebben toegezegd gekregen.

Er dient een relatie te zijn met de doelstellingen van SBB in het gebied.”

Uitgangspunten Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer hanteert de uitgangspunten van haar ondernemingsplan, waarin telkens, per gebied, een balans wordt gezocht tussen de bescherming van natuurlijk en cultureel erfgoed, de beleving van de gebieden door de mens, en de benutting van de gebieden ten behoeve van de bekostiging van het beheer: *de drie B's: Beschermen, Beleven en Benutten.*

Daarnaast kent en hanteert Staatsbosbeheer het Programma “Groene Metropool”. De zes programmadoelen zijn:

- Versterken en verbreden van onze positie in maatschappelijke en bestuurlijke netwerken,
- Kennen en vertalen van wensen van bewoners en bestuurders
- Goede beheerder zijn
- Versterken verbinding van de stad met groene gebieden
- Versterken duurzame exploitatie huidige beheerareaal
- Optimaliseren beheerareaal

Het Recreatieschap hanteert een Ontwikkelkader (2014) met daarin gebiedskwaliteiten, wenselijkheden en onwenselijkheden, evenals een aantal kwantitatieve kaders.

Tot slot is bij de opstelling van onderstaand Uitvoeringsprogramma gebruik gemaakt van de projectenlijst van de Uitvoeringsprogramma van de Landschapstafel Hof van Delfland (4 februari 2016).

SBB VISIE OP MIDDEN DELFLAND:

Alvorens te komen tot een selectievoorstel voor projecten, formuleert Staatsbosbeheer haar visie op Midden Delfland. Hiermee komt Staatsbosbeheer tegemoet aan de vraag van het Bestuur van het Recreatieschap aan te geven wat de visie van de nieuwe beheerder op het gebied is. Tevens is een visie noodzakelijk om te voldoen aan het uitgangspunt van het Recreatieschap: *Er dient een relatie te zijn met de doelstellingen van SBB in het gebied.*

Tot slot – maar niet op de laatste plaats – wil Staatsbosbeheer als samenwerkingspartner van het Schap vanuit een gedragen visie haar werkzaamheden op het gebied van beheer en ontwikkeling tot uitvoering brengen.

Identiteit

De visie van Staatsbosbeheer op Midden Delfland begint bij de identiteit van het gebied:

Een Bijzonder Provinciaal Landschap vanwege het open groene middengebied, gelegen tussen de drukke grote zuidelijke randstadsteden Den Haag Delft Rotterdam Schiedam Vlaardingen Maassluis, de Nieuwe Waterweg en het glastuinbouwgebied het Westland.

Een gebied met agrarische activiteit in het midden en een groene publieke lijst in het zuiden (vanuit de zuidelijke stedenband gezien ook wel “de Noordrand” genaamd).

Inzoomend blijken er een aantal deelgebieden te onderscheiden, ieder met eigen identiteit. Bosch-Slabbers hebben deze deel-identiteiten verder uitgewerkt. Ytje Feddes heeft recent nog eens het gebied beschreven als een “Landschap van Stand”.

Visie

Zo beschouwd is Midden Delfland met de stedelijke omlijsting en de centraal gelegen kernen Schipluiden en Maasland één geheel: een Central Park in stedelijke context.

Dat vraagt om een integrale visie op dat geheel, een visie die gericht is op het nu en op de toekomst.

Een visie, die aansluit bij de economische potentie van het gebied, die een grote kwalitatieve betekenis heeft voor de be- en omwonenden, en een visie die recht doet aan de verschillen in identiteit.

Vier pijlers

Staatsbosbeheer benoemt drie pijlers voor haar visie op Midden Delfland:

1. De bescherming van de natuur, de recreatievoorzieningen, en de cultuurhistorische elementen
2. een beleavingslandschap voor de bezoekers
3. specifieke poorten met groene vingers vanuit de stad het gebied in
4. ontwikkeling naar circulaire economie voor de gebruikers

Deze pijlers geven invulling aan de drie B's van Staatsbosbeheer: Beschermen (pijler 1), Beleven (pijler 2 en 3), en Benutten (pijler 4). Tegelijk geven deze pijlers uitdrukking aan de visies van het Recreatieschap Midden Delfland, en de Landschapstafel Hof van Delfland.

Bescherming van natuur, recreatie en cultuurhistorie

Als terreinbeherende organisatie neemt de bescherming van de bestaande waarden altijd een belangrijke plaats in bij de werkzaamheden van Staatsbosbeheer.

De werkzaamheden behelzen het jaarlijkse onderhoud aan terreinen en objecten, en het verrichten van groot onderhoud, soms het vervangen of upgraden van versleten terreinen en objecten, en het bewaken van de kwaliteiten van de terreinen, onder meer tegen externe bedreigingen. Staatsbosbeheer werkt aan inventarisaties van de huidige bossen. In de terreinen van het Recreatieschap en constateert dat bosvakken veelal aan het eind van hun levensloop zijn. Het vervangen ervan op een manier die meer recht doet aan landschappelijke aantrekkelijkheid en bevordering van de biodiversiteit is aan de orde.

Belevingslandschap

De Zuidelijke Randstad wil internationaal concurrerend zijn en blijven. Een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat voor bedrijven en hun werknemers is cruciaal. Aan veel factoren is al voldaan, maar een kwalitatief recreatief aantrekkelijk buitengebied is nog in onvoldoende mate gerealiseerd (OECD Rapport). Midden Delfland heeft de potentie om een beleavingslandschap te worden, waarin stadslandbouw, recreatie, natuur, water, cultuurhistorie en toeristische attracties tezamen die concurrerende groene vestigingsfactor vormen. Een gebied vol afwisseling, voor “elk wat wils”.

Een landschap dat opnieuw ingericht wordt voor de recreant van nu en straks (“*De Tweede Oplevering*”)

Een landschap, waarin kinderen ervaringen opdoen om nooit meer vergeten, en waarin volwassenen hun stressvolle leven juist wel even kunnen vergeten door sportief bewegen en door vrijwilligerswerk te

doen. Doorgaande fietsroutes, zoals een E-bike route (E = Eco) van de Nieuwe Waterweg tot Akerdijk horen daar dus ook bij: Combinatie met natuurontwikkeling!

Poorten en vingers

Als stad en (Central) park als één geheel beschouwd wordt, dan moet voldaan worden aan ruimtelijke verwevenheid, bereikbaarheid, en bekendheid. De stedeling moet als het ware het park in gezogen worden. Toegangsroutes, poorten, en groene vingers bieden die zuigende werking.

Vanuit de steden zullen dergelijke poorten en vingers ontwikkeld worden, ieder met respect voor de deel-identiteit van het aanliggende groengebied.

Met de Rottewig, en de groene vingers van Amsterdam als voorbeelden benoemen we Midden Delfland vingers:

1. “Schiezijden”: vanuit Delft naar het zuiden, en vanuit Rotterdam en Schiedam naar beide zijden van de Schie.
2. “De groene A4”: vanuit Schiedam en Vlaardingen over de A4-tunnel rechtstreeks het agrarische middengebied in.
3. “Vlaardingen Westwaarts”: naar Krabbenplas Aalkeetbinnenpolder, Rietputten
4. “Vlaardingen Noordwaarts” naar de Broekpolder en door naar Schipluiden.
5. “Maassluis Oostwaarts”: naar Boonerlucht en Oeverbos
6. “Kraaiennest”

Circulaire economie

Midden-Delfland kan een toonbeeld worden van gesloten kringlopen, waarin energie, water, biomassa voedsel geproduceerd, gebruikt en opnieuw geproduceerd worden.

De agrarische sector maakt in die visie daar deel van uit, niet langer als producent voor de wereldmarkt, maar als voedselproducent voor haar be- en omwonenden: stadslandbouw.

Afvalwater uit de stad wordt zo ver gezuiverd dat het Midden Delfland voorziet van schoon natuurlijk water, en kan zelfs zo ver gaan dat er op nieuw drinkwater van wordt gemaakt (HHRS Delfland: de Waterharmonica).

Mensen met afstand tot de arbeidsmarkt kunnen er een zinvolle dagbesteding of zelfs betaald werk vinden.

Gemaaid gras wordt gebruikt voor compostering, of als brandstof voor duurzame energieproductie. Bos, aan het eind van haar levenscyclus wordt geoogst en wordt bewerkt tot onder meer houtproducten.

Het concept Warmterotonde van de provincie past nadrukkelijk ook in deze visie van duurzame circulaire economie: geproduceerde afvalwarmte krijgt binnen de regio een nieuwe toepassing!

VAN VISIE NAAR PROJECTEN

De uittredingsvergoeding van het rijk kan een bijdrage leveren aan de realisatie van projecten, die de visie tot werkelijkheid kunnen maken. Uit de veelheid aan projectvoorstellen en –ideeën moet een selectie worden gemaakt. Daartoe zijn de volgende randvoorwaarden en criteria geformuleerd.

Randvoorwaarden:

- *Project draagt bij aan de doelstellingen van beide organisaties*
- *Project stimuleert de verdere kwalitatieve ontwikkeling van het gebied*
- *Project ligt in principe binnen de terreinen van het Recreatieschap Midden Delfland; maar gezien de ruimtelijke context kan wel in aanliggend groen geïnvesteerd worden*
- *Projectfinanciering op basis van meervoudige begunstigers (cofinanciering/multiplier)*
- *Geen regulier onderhoud, mag wel bijdragen aan het verminderen van de beheerlast*
- *Niet voor het beheer van de 600 ha volledig eigendom van Staatsbosbeheer*
- *Mix van projecten, niet alles naar één project*
- *Projectidee heeft impuls nodig*

Criteria:

- *Versterkt het imago van Midden-Delfland*
- *Versterkt de relatie met de gemeenten*
- *Projecten die bijdragen aan het Uitvoeringsprogramma van Landschapstafel Hof van Delfland 2016 – 2020*
- *Impuls voor de integratie met groengebieden van de andere terreinbeheerders*
- *Balans in korte en lange termijn (haalbaarheid)*
- *Beperkte risico's*

Staatsbosbeheer is slechts één van de vele actoren in Midden Delfland, zowel in de steden als in het buitengebied. We kunnen deze visie vanzelfsprekend alleen met elkaar tot realiteit brengen. De uittredingsvergoeding van het Rijk kan daar wel aan bijdragen. Staatsbosbeheer kiest er dan ook niet voor om projecten voor de volle 100 procent te bekostigen vanuit de EZ gelden, de noodzaak tot samenwerking vertaalt zich ook in cofinanciering.

Hieronder stelt Staatsbosbeheer in overeenstemming met het Recreatieschap Midden Delfland een aantal projecten en activiteiten voor, die kunnen bijdragen aan de verwerkelijking van de visie. De bijdragen tellen op tot de € 2 miljoen uittredingsvergoeding van EZ.

De uitwerking van de strategische pijler Circulaire Economie voor Midden-Delfland vergt nog een heel proces: het begrip verkeert nog in de conceptuele fase. Het is daarom te vroeg om nu al in het kader van de besteding van de 2 miljoen concrete projecten tot uitvoering te brengen. Deze pijler komt daarom hieronder nog niet terug.

PROJECTEN:

Bescherming van natuur, recreatie en cultuurhistorie

Cultuurhistorisch lint /Landgoed Koningslust (Schapsproject C15)	€ 50.000
Maatregelen in de groene lijst: de groengebieden aan de zuidrand van Midden Delfland:	€250.000
• Verbeteren padenstructuur	
• Herinrichting groen (verjonging bosaanplant)	

Belevingslandschap

Investeren in de Groene Lijst: de groengebieden aan de zuidrand van Midden Delfland:	€250.000
• Recreatieve bestemmingen voor stadse doelgroepen	
• Boerderij van de toekomst	€100.000

Bereikbaarheid

Eco-fietsbrug over de A13, passend in de Groene E-lane:(inclusief Schapsproject C10: fietsbrug A13). In 2020 wordt bekeken in hoeverre er voortgang in dit project zit of dat de middelen op andere wijze worden aangewend.

€ 600.000

Sociale thema: minstens € 150.000

- Burgerparticipatie: opzetten van Gebruikersgroepen
- “Stroomopwaarts”: mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in het groen
- Jeugdprogramma's (Natuurwijs, Natuursprong, Groen doet Goed)
- Gezondheidsprogramma: (bewegen in het groen)
- Bevorderen betrokkenheid en inzet van vrijwilligers
- Fysieke voorzieningen als start- eindpunt van activiteiten
- Projectleider voor het aanjagen van sociale projecten

Poorten en vingers

“Schie en A4”: € 300.000

- Ontwerpend onderzoek
- Verbeteren ontsluiting vanuit Delft Tanthof
- Verbeteren ontsluiting van Schiedam Rotterdam
- “De Groene A4”: Stad Land verbinding Schiedam Noord (Schapsproject C11 en C13)

“Vlaardingen Westwaarts / Maassluis Oostwaarts”: € 200.000

- Ontsluiting vanuit Vlaardingen West
- Entree Krabbenplas
- Onderzoek recreatief gebruik Krabbenplas
- Recreatieve ontsluiting Waterharmonica
- Versterken van de relatie Maassluis-Oeverbos
- Herinrichting Oeverbos

“Maassluis poorten”

- Poortontwikkeling Maassluis € 100.000

Ten einde dit uitvoeringsprogramma te kunnen managen wordt € 30.000 apart gehouden voor de bekostiging van het programmamanagement.

TOTAAL: € 2.000.000